

Pianospel
Welkom en Mededelingen (*daarna gaan we staan*)
Aansteken van de kaars

Zingen: Lied 283: 1, 2, 3 en 4

Bemoediging en Groet

(*daarna gaan we zitten*)

Zingen: Lied 25 b: 1, 2, en 3

Gebed

Inleiding op de lezing

Lezing I Samuel 24: 1-21

Inleiding op het lied:

Zingen: Lied 816: 1, 2, 3 en 4

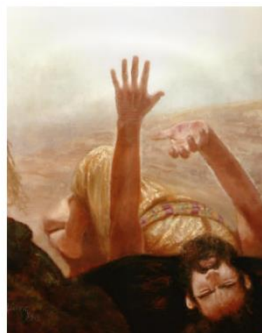
Lezing: Mattheus 5: 10 en 11

Zingen: Lied 1001: 1, 2 en 3

Inleiding op de lezing

Lezing Handelingen 7: 54- 8: 1-4 en 9: 1-7

Zingen: Lied 825: 1, 2, 3, en 4

Vermaning

Stilte

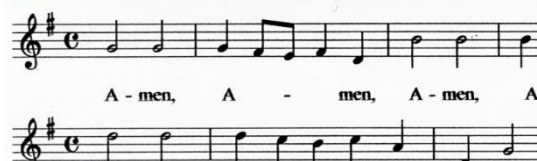
Muziek

Gebed ...stilte en Onze Vader

Zingen (staande): Lied 418: 1, 2, 3, en 4

Opdracht en Zegenbede

Zingen (*direct als antwoord op de zegen*):

Collecten aan de uitgang

Voorganger: Ds. Ineke Reinhold

Muziek: Mark van Vreden

Onderdeel dienst doopsgezinde gemeente Arnhem 20 juni 2021

Voorganger: ds. Ineke reinhold

Inleiding op de lezing.

We kennen het verhaal van David en Goliath, en hoe David dan deel uit gaat maken van het gezin van koning Saul door met zijn dochter te trouwen. Een koningshuis wilde perse dat het eigen huis aan de macht bleef. Als iemand uit een andere familie het koningschap overnam doodde die elk familielid van de huidige koning. David krijgt veel aanhang onder de mensen. Koning Saul hoort het volk roepen: Saul heeft duizenden verslagen maar David tienduizenden. Ja als de aanhang van de tegenstander groeit dáár kunnen machthebbers die de macht willen behouden tot op de dag van vandaag niet tegen. Zoals we in vele landen zien.. Saul wil David dan ook doden. David vlucht voor Saul. Even is David onvindbaar. En **dan** op een gegeven moment gebeurt het volgende:

We horen I Samuel 24: 1-21 in de Naardense vertaling ENE onuitsprekelijke

- 1 Het geschiedt: zodra Saul is teruggekeerd van achter de Filistijnen aan, – melden ze hem en zeggen:
zie, David is in de woestijn van Een-Gedi!
 - 2 Dan neemt Saul drie duizendtallen uitgelezen manvolk uit heel Israël, – en gaat heen om David en zijn mannen te zoeken in het zicht van de Steenbokkenrotsen.
 - 3 Hij komt aan bij de schaapskooien langs de weg waar ook een spelonk is; Saul komt er binnen om 'zijn behoefte te doen', – terwijl David en zijn mannen in de 'heupen' van de spelonk zitten.
 - 4 Davids mannen zeggen tot hem:
hier is heden wat de ENE tot je heeft gezegd:
'ziehier, ik geef je je vijanden in je hand!', –
je kunt nu met hem doen zoals goed is in je ogen!
- Dan staat David op en snijdt ongemerkt een slip van het overkleed, dat Saul aanheeft, af.
- 5 Het geschiedt pas daarna dat Davids hart in hem bonst, – omdat hij een slip van Saul heeft afgesneden.
 - 6 Hij zegt tot zijn mannen:
verre zij het van mij vanwege de ENE
dat ik dát woord zou doen aan mijn heer, aan de gezalfde van de ENE:
mijn hand tegen hem uitsteken! –
'want hij is de gezalfde van de ENE
 - 7 Zo hartverscheurend spreekt David zijn mannen toe,
en hij heeft het hun niet gegeven tegen Saul op te staan;
als Saul is opgestaan gaat hij zijns wegs.
 - 8 Daarna staat David op: hij komt uit de spelonk naar buiten, roept Saul achterna en zegt:
mijn heer!, o koning!
- Saul kijkt achterom en David bukt zich met de neusgaten ter aarde en onderwerpt zich.
- 9 Dan zegt David tot Saul:
waarom hoor jij mensenwoorden aan die zeggen
'zie, David is op zoek naar kwaad voor jou!' –

10 zie, op deze dag hebben je ogen gezien
hoe de ENE je heden in mijn hand heeft gegeven in de spelonk!–
iemand zei dat ik je moest ombrengen maar mijn hand heeft je
ontzien; ik zei:
ik steek mijn hand niet uit tegen mijn heer,
want hij is de gezalfde van de ENE –
11 mijn vader, zie aan, ja,
zie aan: de slip van je overkleed in mijn hand!–
omdat ik bij het afsnijden van de slip van je overkleed jou niet
heb omgebracht:
weet en zie dat er in mijn hand geen kwaad is en
geen misdraging en dat ik niet tegen jou heb gezondigd,
terwijl jij op mijn ziel loert om haar van mij te nemen!–
12 moge de ENE rechtspreken tussen mij en jou
en moge de ENE mij vanwege jou wreken:
mijn hand zal niet tegen jou wezen!–
13 zoals zegt een spreuk van de voortijd:
‘boosheid komt voort uit boosdoéners!’–
zó zal mijn hand niet tegen jou wezen!–
14 achter wie trekt Israëls koning uit,
achter wie jaag jij aan?–
achter een dode hond!,
achter één enkele vlo!–
15 wezen moge de ENE tot oordelaar,
richten moge DEZE tussen mij en jou!–

16 En het geschiedt, met dat David voleindigd heeft deze woorden tot Saul
te spreken, dat Saul zegt:

is dit jouw stem, mijn zoon David?,
en Saul verheft zijn stem en weent. Hij zegt tot David:
rechtvaardig ben jíj en ik niet;
want jíj hebt het goede aan mij verricht!–
en ík heb het kwade aan jou verricht!–
18 jij hebt vandaag kunnen melden
wat je mij aan goeds hebt gedaan:
dat de ENE mij heeft laten opsluiten in jouw hand en je me
niet hebt omgebracht;
19 wanneer iemand zijn vijand vindt,
zal hij hem dan goed zijns weegs laten gaan?–
de ENE moge je met goed vergelden
voor wat jij deze dag
voor mij gedaan hebt!–
20 en nu, zie, ik weet
dat jij koninklijk koning zult worden,–
en in jouw hand zal standhouden
het koningschap over Israë!–
21 nu dan, zweer mij bij de ENE
dat je niet mijn zaad na mij zult uitroeien,–

dat je niet mijn naam zult wegmaaien uit het huis van mijn vader!

22 David zweert dat aan Saul; dan gaat Saul heen naar zijn huis,
Tot zover I Samuel.

Ja als je dit hoort denk je; als allen die hun macht ten koste van veel mensenlevens willen behouden eens tot **die** uitspraak van Saul hier kwamen!: **Rechtvaardig ben jij en niet ik.** Och zien we - in het vervolg dat Saul David *niet helemaal* gaat vertrouwen. Je macht los laten betekent: dat wat je **hebt** loslaten.

Zekerheden los laten. Bepaalde ideeën over medemensen loslaten. Dat vraagt een lange weg in vertrouwen op de bevrijdende van de EEUWIGE.
Daarom zingen we nu: Lied 816: 1, 2, 3 en 4 dat wij onszelf gewonnen geven

Dat mensen doden om **zelf** aan de macht te blijven, dat moet stoppen. Dat groepen mensen alleen aan zichzelf en hun eigen belang denken dat moet stoppen. Maar eeuw in eeuw uit hebben wij daar moeite mee. We houden ons vast aan **ons** gelijk, onze visie, onze belangen... Klokkenluiders, mensen die rechtvaardigheid willen, mensen die opstaan tegen corruptie. Mensen die opstaan tegen mensen die koste wat kost aan de macht willen blijven, **die** hebben het tot op de dag van vandaag overal op aarde moeilijk. En toch laat Jezus ons in zijn Bergrede horen dat **dát** de mensen zijn die hij bedoelt als hij: **In Mattheus 5: 10 en 11 zegt:**

Zalig wie worden vervolgd vanwege een rechtvaardige zaak,
want van hen is het koninkrijk der hemelen;

11 Zalig zijt ge wanneer ze u zullen beschimpen
en vervolgen en al wat boos is zullen zeggen,
tegen u -vals getuigend- vanwege mij;

Tot zover de Bergrede

van die omgekeerde wereld waartoe ook **wij** geroepen worden zingen we nu:
Lied 1001: 1, 2 en 3 De wijze woorden en het groot vertoon..

Als inleiding op Handelingen: Tijdens de Romeinse bezetting in de eerste eeuw was er in Judea een blinde verering voor de tempel in Jeruzalem als **het** heilige huis. Dat was het symbool van de eigen identiteit en de godsdienstige macht die het Joodse Sanhedrin nog had. Aanklacht voor het Sanhedrin tegen Jezus was dan ook geweest dat hij gezegd had; Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen. En nu zegt Stefanus, een volgeling van Jezus, **na** de kruisiging en **na** Pinksteren midden in Jeruzalem met een groeiende menigte om zich heen: Zo **is** het natuurlijk ook dat is al bij de profeet Jesaja te horen: **De Eeuwige zegt; de Hemel is mij een troon, de aarde een voetbank voor mijn voeten. Wat voor een huis zult ge dan voor Mij bouwen? Of wat zal mijn rustplaats zijn? Heeft mijn hand dat niet alles gemaakt?** En Stefanus roept dan tegen de leiders van het Sanhedrin: Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oor, nog altijd weerstreeft ge de Heilige Geest juist zoals jullie vaders deden.

Dan horen we het volgende in Handelingen 7: 54- 8: 1-4 en 9: 1-7

54 Toen ze deze dingen hoorden sneden die door hun harten
en hebben ze tegen hem met hun tanden geknarst.

55 Maar hij staart, vol van heilige Geest, naar de hemel en ziet de glorie van God, en staande ter rechterhand van God Jezus.

56 Hij zegt:

zie, ik aanschouw de hemelen geopend, en staande ter rechterhand van God de mensenzoon!

57 Maar met grote stem schreeuwend houden zij hun oren dicht en stormen zij eensgezind op hem af.

58 Ze werpen hem de stad uit, en hebben hem gestenigd.

De getuigen leggen hun kleren af aan de voeten van een jongeman die Saulus wordt genoemd.

59 Ze hebben Stefanus gestenigd, die uitroept en zegt:

Heer Jezus, ontvang mijn geest!

60 En op de knieën vallend schreeuwt hij met grote stem:

Heer, zet deze zonde niet tegen hen in!

Als hij dat gezegd heeft ontslaapt hij.

1 Saulus stemt in met de moord op deze man. En het geschiedt: er breekt te dien dage een zo grote vervolging uit tegen de samenkomsten in Jeruzalem, dat allen over de landstrekken van Judea en Samaria verstrooid raken, behalve de apostelen.

2 Maar vrome mannen begraven samen Stefanus en houden een grote weeklacht over hem.

3 Saulus is bezig gebleven de samenkomsten te verwoesten; her en der huizen binnentekkend sleept hij mannen en vrouwen mee en levert ze over in bewaring.

1 Nog steeds briest Saulus dreiging en moord tegen de leerlingen van de Heer. Hij komt bij de hogepriester en vraagt van hem brieven aan Damascus, voor de synagogen **daar**, om, als hij er vindt **die bij de Weg** horen, mannen zowel als vrouwen, ze gebonden naar Jeruzalem te mogen voeren.

3 Maar terwijl Saulus voorttrekt geschiedt het, als hij Damascus nadert, dat plotseling licht uit de hemel hem omstraalt.

4 Hij valt op de aarde neer en hoort een stem tot hem zeggen:

Saul, Saul, waarom vervolg je mij?

5 Hij zegt:

wie bent u dan, Heer?

En hij: ik ben Jezus, die jij vervolgt! 6 Maar sta op en kom de stad binnen, dan zal tot jou gesproken worden wat je moet doen!

7 De mannen die met hem onderweg zijn, zijn sprakeloos blijven staan. Zij horen de stem wel maar worden niemand gewaar.

8 Saul komt overeind van de aarde, maar hoewel zijn ogen open zijn kan hij helemaal niet zien!

Tot zover Handelingen, Ja, mensen kunnen ziende blind zijn ..daarvan zingen we nu: Lied 825: 1, 2, 3, en 4

Broeders en zusters, vrienden en vriendinnen, Gemeente,

Ja, ik vind het altijd heel bijzonder als ik de bijbel lees steeds weer te ontdekken dat dat geen verhalen van lang geleden zijn, maar dat ze een kompas zijn omdat ze helder laten zien wat zich **ook nu** afspeelt.

Koning Saul, ziet de jonge David als iemand die hem van de troon wil stoten. David wordt meer geprezen dan hij. Ja als leider vind je het niet leuk als een ander sterker is, **meer** aanhang heeft. *David* laat zich leiden door de stem van de Eeuwige. *Koning Saul* is bezig met zijn eigen positie. Ook die twee kanten in mensen herkennen we in de wereld van vandaag. En dan die kans die David met zijn aanhang krijgt om **echt** de macht te grijpen. Koning Saul zit zijn behoefte te doen in een grot. Ja hoe kwetsbaar ben je dan... En achter in diezelfde grot houden David en zijn mannen zich 'toevallig' schuil. Davids aanhang fluistert: 'Vooruit grijp je kans David. Dood hem'. Maar David sluipt naar voren en snijdt alleen een stuk van Sauls mantel af. (Ook dat heeft een dubbele betekenis, de koningsmantel daar gaat een stuk van af). En als Saul niets vermoedend van wat er achter zijn rug heeft plaats gevonden - naar buiten is gegaan. Treedt David uit de grot naar buiten en roept: 'Saul, Saul waarom vervolgt je mij?' Saul draait zich verbijsterd achterom. Ontdekt dat David hem makkelijk had kunnen doden, maar dat David alleen een stuk van zijn mantel in zijn hand houdt. Die idee dat David op Sauls leven uit is **blijkt een waanidee van Saul zelf**. Als Saul hoort wat David zegt stamelt hij dan ook:

is dit jouw stem, mijn zoon David?,

en Saul verheft zijn stem en weent, en hij zegt tot David:

rechtvaardig ben jij en ik niet;

want jij hebt het goede aan mij verricht!–

en ik heb het kwade aan jou verricht!–

Ja, angst om je positie te verliezen maakt in mensen krachten los om koste wat kost de mens die als tegenstander ervaren wordt er uit te werken, kapot te maken en als het kan te doden. Navalny, 'briefje positie elders' allemaal herhalingen van dat fenomeen. Die reactie uit angst voor eigen positie komt de mensheid **niet** ten goede.

Koning Saul krijgt de wijsheid om dat op **dat** moment in te zien.

Eeuw in eeuw uit blijft **dat** een deel van de betekenis van het verhaal.

In het boek Handelingen zijn we eeuwen verder. Maar ook *dan* herhaalt het verhaal zich. Het Sanhedrin heeft het gezag over geloofszaken in Jeruzalem. En probeert de onrust onder de bevolking te dempen en de eigen positie in de tempel veilig te stellen. De Romeinen staan de eigen godsdienst toe en staan toe dat het Sanhedrin recht spreekt in geloofszaken om het volk rustig te houden. Niets nieuws. Sinds Poetin de Russische kerk weer heeft opgepoetst, kun je er als gelovige weer heen. De priesters proberen zich dan ook strikt aan de wil van de dictator houden. Ook Erdohan heeft de Aya Sofia weer als moskee in gebruik genomen. Zo krijg je aanhang onder het volk en *misbruik* je eigenlijk het geloof van de bevolking. Terug naar het Sanhedrin, **Dát** haalde destijds opgelucht adem. Jezus, die zoveel volk op de been kreeg en waarvan men zei dat hij de tempel in drie dagen kon afbreken.: gekruisigd. Die aanhang zal nu wel verdwijnen. Maar de aanhangers blijven de straat op gaan . Onder hen Stefanus . Die houdt op straat een hele redevoering waarin hij duidelijk maakt dat de priesters met hun oren en hun harten niet naar de profeet Jesaja geluisterd hebben. **Die** zei immers al dat God niet in het tempelgebouw te vinden is. Stefanus roept tegen hen:

Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oor, nog altijd weerstreeft gij de Heilige Geest juiste zoals jullie vaders deden.

Dan is het voor het Sanhedrin genoeg. Oogluikend wordt toegelaten dat mensen Stefanus gaan stenigen. En Saulus een man goed in de Tora opgevoed, staat er bij te kijken en vindt het prima dat Stefanus gestenigd wordt. Orde in geloofszaken moet gehandhaafd worden onafhankelijk van het recht. Ze hadden in de romeinse tijd immers niet eens het recht om zelf een doodstraf uit te spreken. Maar ja per ongeluk, de menigte niet in bedwang... En die Saulus is ijverig, aanhanger van de heersende ordenende macht. Daarom denkt Saulus: die mensen die de Weg van Jezus nog steeds volgen. Die aanhang moeten we snel uitroeien. Gevaarlijk. Hij haalt mannen en vrouwen uit hun huizen en brengt ze naar het huis van bewaring.

Op een gegeven moment denkt Saulus: nu zijn ze Jeruzalem wel uit, maar ik hoor dat er in Damascus nog een aantal zitten. Afmaken even doorzetten nu! En hij vraagt toestemming om de aanhangers van de Weg, die Jezus geweest heeft ook **daar** te gaan arresteren en naar Jeruzalem over te brengen.

En dan -onderweg- hoort Saulus opeens die stem: 'Saul Saul waarom vervolgt ge mij?' Saulus is naar koning Saul vernoemd, hij kent het verhaal.

Als door de bliksem getroffen valt hij van zijn paard. Hij valt van het voetstuk dat hij voor zichzelf gecreëerd om door het vervolgen een wit voetje bij de elite te krijgen. Heeft hij wel geluisterd naar Tora en profeten? Of is hij net als koning Saul alleen met zijn eigen positie bezig geweest en daardoor verblind voor het licht van de waarheid?

Moet hij, Saulus, naar Jezus en Stefanus en al die volgelingen toe net als destijds koning Saul erkennen:

rechtvaardig ben jij en ik niet;

Hij ziet het niet meer. Het flitsend inzicht is te fel. De gekruisigde Jezus was onschuldig. De gestenigde Stefanus onschuldig. En hij Saulus is onrechtvaardig bezig geweest met zijn vervolgingen. Hij heeft hen die het goede lieten zien kwaad gedaan. Dat flitsend inzicht is zó fel. Hij kan niet meer. De omstanders leiden hem weg. (**kunstenaar Richard Serrin beeldt dat flitsend inzicht dat te fel is uit**)

Wij weten dat deze Saulus uiteindelijk de schellen van de ogen vallen en het licht gaat zien en volgeling wordt van Jezus die zegt:

Zalig wie worden vervolgd vanwege een rechtvaardige zaak,
want van hen is het koninkrijk der hemelen;

Triest genoeg worden mensen die opkomen voor een rechtvaardige zaak nog steeds vervolgd. En tóch zegt Jezus: Dát zijn mensen zoals mensen bedoeld zijn.

Als Saulus dit ten diepste gaat inzien laat hij zich verder Paulus noemen.

Ja, er is voor ons in deze verhalen veel te ontdekken. Mensen bezeten door angst voor verlies, verliezen hun mens en medemens zijn uit het oog. We kijken naar iemand als Navalny, zijn moed om terug te keren om voor de bevolking op te komen en in de gevangenis te belanden. We hebben het gezien en weken later denken we er nog eens aan terug, maar het beeld vervaagd al. Ja wat kunnen wij er aan doen.. Toeslagen gate.. ja wat kunnen wij er aan doen? Als de terrassen nu maar open gaan, we weer kunnen sporten en weer naar het museum mogen. Zo zijn we net als Saul en Saulus gericht op ons eigen belang. Maar bij beide dan opeens die Stem: Saul Saul waarom vervolgt ge mij? En bij Saulus dat Licht...

Dat Licht, die Stem geeft inzicht. Saulus stond rustig bij die steniging te kijken. Zijn stenen hart wordt geraakt. Wonderlijk ook deze eerst zo op zichzelf gerichte mens kan mens worden zoals de Eeuwige het bedoeld heeft.

Het wordt helder:

Ook wij kunnen geraakt worden. Wij hebben zo onze eigen ideeën, onze eigen vrienden. De eigen mensen met wie we wel en niet omgaan. We beoordelen mensen zonder dat we ze echt kennen. *(Leiders hebben de plicht om geen discriminerende wetten te vervaardigen. Maar een bevolking moet je de tijd gunnen om te ontdekken dat we zeer verschillend geschapen zijn. We denken bijvoorbeeld dat het hongaarase volk klakkeloos achter Orban staat. Ik denk dat het hongaarase volk tijd voor bezinning nodig heeft. Ik herinner me nog goed hoe ik in de jaren 70 van de vorige eeuw een echtpaar kende waarvan elk lid was van een andere geloofsgemeenschap en ieder gaf les op een andere school. Zo kon niemand iets vermoeden. Ze waren in wezen al 25 jaar in wezen een echtpaar. (hoewel trouwen toen in Nederland nog niet kon)*

In allerlei gesprekskringen en bijbelkringen van mijn gemeente ging ik toen gesprekken aan over het feit dat mensen met heel verschillende aanleg geboren worden. En dat er mensen zijn die hun hele leven in lief en leed graag willen delen met iemand van het zelfde geslacht. Die gedachte was voor velen vreemd. Er waren heel veel gesprekken met leden in gesprekskringen en bijbelkringen nodig. Voordat dat lang uit angst verborgen feit gezien werd als onderdeel van ons mens zijn op aarde. Pas een jaar later kon ik tegen een gewaardeerd kerkenraadslid zeggen "ik denk dat onze gemeente er nu aan toe is om je man te leren kennen. En enkele maanden later konden we hun 25 jarig samen zijn in een dienst vieren. Hun vaders waren al overleden. Maar wat waren zij en hun moeders gelukkig die dag!)

Ja ook wij hier in dit land hebben mensen die ánders' beleefd werden lange tijd onderdrukt en gedwongen in het keurslijf van 'allemaal hetzelfde' zijn.

Het duurt even voordat mensen ontdekken dat de schepping anders in elkaar zit. De Eeuwige leert ons anders te kijken, ruimte voor elkaar te maken. We zijn als mensen met onze medemensen verbonden. Zoals we hier zitten verschild elk van de ander en dat verschil, die eigenheid, willen we behouden. Want elk heeft zijn of haar eigen talent en gave om medemensen lief te hebben. Soms botsen onze ideeën met elkaar, staan we tegenover elkaar. Maar juist omdat we beseffen dat verscheidenheid een bron van zegen is, is het van belang de ander te leren kennen en aanvaarden in zijn **eigen** zijn.

Zo kan **Paulus** uiteindelijk zeggen:

'zo blijven dan geloof hoop en liefde en de meeste daarvan is de Liefde'.

Geloof hoop en liefde heb je niet in je eentje, daar ontleen je geen macht of gezag aan. Die deel je. Dat betekent dat -als we een diep vertrouwen ervaren in onze manier van geloven- we het geloof van anderen niet als een bedreiging maar als een verruiming mogen ervaren. Niemand heeft de waarheid. Geef elkaar ruimte. Leer te luisteren naar de ander die anders is. Sta open voor de medemens die je ontmoet. Luister naar zijn of haar verhaal. We zijn met elkaar verbonden op deze ene aarde om er samen het leven, de hoop en het licht te delen. AMEN